

Mleczek, Tomasz

Archiwum Rudzińskich w wersji elektronicznej

Kronika Zamkowa 1-2 (61-62), 33-49

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Tomasz Mleczek

ARCHIWUM RUDZIŃSKICH W WERSJI ELEKTRONICZNEJ

Informacje związane z rodziną Rudzińskich h. Prus III z ziemi czerskiej pojawiają się po raz pierwszy w źródłach pisanych w 1411 r. Była to familia pochodzenia pruskiego, a ziemia czerska od XIII w. skupiała osadników z Prus. Wśród rodzin takiego pochodzenia osiadłych na Mazowszu figurowała familia podpisująca się Gościańczy, do której należały: Gościańczyce koło Grójca, Mińsk Mazowiecki, Rudno, Rudzienko, Zamienie i inne dobra. W 1471 r. nastąpił podział majątku Gościańskich, na mocy którego Aleksy, chorąży zakroczymski, otrzymał Rudno, dając początek rodzinie Rudzińskich¹. Ta familia szlachecka pruskiego pochodzenia uzyskała dość wysokie godności na Mazowszu, z czym wiązał się także okazały majątek ziemski.

Gabinet Genealogiczno-Heraldyczny Zamku Królewskiego w Warszawie będący w posiadaniu zespołu archiwalnego zwanego Archiwum Rudzińskich może pochwalić się jego kompleksowym opracowaniem merytorycznym i pierwszą w historii Gabinetu digitalizacją.

Archiwum Rudzińskich zostało przekazane przez pana Władysława Rudzińskiego, który podjął się na własną rękę zebrania jak największej ilości informacji na temat rodziny Rudzińskich z ziemi czerskiej h. Prus III na podstawie dokumentów rękopiśmiennych i drukowanych w okresie od XV do XIX w. Aby szczegółowo odtworzyć losy rodu, konieczne było skorzystanie z wielu zespołów archiwalnych rozrzuconych po

całej Polsce, znajdujących się w archiwach państwowych i kościelnych (wszystkie wykorzystane zespoły szczegółowo opisane są w indeksie dołączonym do komunikatu).

Gabinet Genealogiczno-Heraldyczny postanowił ułatwić korzystanie ze swoich zbiorów czytelnikom i przeprowadził pierwszą uproszczoną digitalizację Archiwum Rudzińskich. Od czerwca 2010 r. ten zespół archiwalny udostępniany jest w formie elektronicznej książki, skomponowanej i opracowanej merytorycznie przez Tomasza Mlecza - opiekuna zbiorów Gabinetu. Archiwalia uwiecznione zostały w formie zdjęć cyfrowych, co umożliwi korzystanie z nich na każdym komputerze posiadającym nawet podstawowe oprogramowanie.

Książka elektroniczna podzielona jest na 11 rozdziałów według zawartości merytorycznej dokumentów i źródeł ich pochodzenia, dodatkowo posiada indeks, który uwzględnia numery fotografii w każdym rozdziale. Dzięki takiej konstrukcji nie trzeba wnikliwie zapoznawać się z treścią całego zespołu, można swobodnie korzystać z jego poszczególnych fragmentów, nie tracąc czasu na poszukiwania.

Archiwum Rudzińskich składa się z dokumentów w języku polskim, łacińskim, niemieckim i rosyjskim w formie druku, maszynopisu, kserokopii, notatek odręcznych, zdjęć analogowych, kliszy zwykłych i mikrofilmowych, wycinków z gazet. Zawiera informacje zaczerpnięte

¹ Wymieniony Alexy, chorąży zakroczymski, otrzymał Rudno Maior i Minor, Belcząca; AGAD, Warszawa, Metryka Mazowiecka, Mk k. 153-153v.

ze źródeł od XV do XIX w. Tak różnorodny materiał zdecydowanie nie ułatwiał korzystania z zespołu w jego formie pierwotnej. Dodatkowo utrudnienie stanowił często bardzo nieczytelny charakter pisma ręcznego oraz zły stan niektórych dokumentów.

Dzięki digitalizacji Archiwum Rudzińskich stało się zespołem, który nie nastęrcza typowych problemów związanych z udostępnianiem, przechowywaniem i konserwacją dokumentów papierowych i pergaminowych. Indeks, który zamieszczono w tekście komunikatu, będący spisem zawartości zbioru, wykorzystywać można zarówno do wyszukiwania dokumentów oryginalnych, jak i tych w formie elektronicznej. Zapraszam zatem do zapoznania się z zawartością materiałową Archiwum Rudzińskich.

ARCHIWUM RUDZIŃSKICH

I Metryka Koronna

1. Księgi wpisów i dekretów polskiej kancelarii królewskiej AGAD:

- Księgi Wpisów Metryki Koronnej (*Libri Inscriptionum* 1414-1795).

- Dokumenty dotyczące rodziny Rudzińskich - członkowie rodu, majątek Rudno, spis ziem i nadań oraz przywilejów, spis transakcji z lat 1416-1791.

- Sygnatury MK3 do MK404, kserokopie Metryki Koronnej (*Libri Inscriptionum*), t. 291, nr 376, wykonane 27.03.1976 r.

Fotografie od 1010010 do 1010135.

2. Księgi Pieczętne - *Liber Metrices Sigillorum (Sigillata) Metryki Koronnej, 1658-1794:*

Dokumenty o sygnaturach od S3 do S127. Informacje o majątku, ziemiach, tytułach, piastowaniu funkcji, osobach z lat 1661-1764.

Fotografie od 1010136 do 1010159.

3. Księgi Kanclerskie (Spraw Publicznych) Metryki Koronnej, 1735-1794:

- Dokumenty w postaci maszynowych odpisów, notatek ręcznych i fotografii z AGAD-u.

- Dokumenty dotyczące ziem, osób, przywilejów, funkcji i tytułów, fragmenty korespondencji Rudzińskich z królem.

- Sygnatury od KK1 do KK108, dokumenty z lat 1735-1791.

Fotografie od 1010160 do 1010192.

II Archiwum Skarbu Koronnego

ASK 1388-1820, AGAD.

Dokumenty w postaci odpisów maszynowych z AGAD-u, fotokopie z AGAD-u, notatki odręczne - wypisy z AGAD-u.

1.

- Rejestry Poglównego z lat 1662-1676.

- Dokumenty z lat 1576-1588, lustracje woj. maz. z 1660, 1764 r.

- Rachunki Generalne Sejmowe na Sejm Ordynaryjny Warszawski, 1738, 1734-1737 r.

- Trybunał Skarbowy Radomski - pensje i expensa, wystawianie wojsk i świadczona wojenne z lat 1611-1748.

Fotografie od 1010193 do 1010199.

2. Księgi Poborowe z lat 1576-1588.

Notatki ręczne i fotokopie (Inwentarz Starostwa Korytnickiego z roku 1785), bardzo nieczytelne.

Fotografie do 1010200 do 1010213.

a. Inwentarz Starostwa Korytnickiego.

Fotografie od 1010214 do 1010220.

3. Komisja Akt Dawnych Wojskowych - notatki ręczne z dokumentów z lat 1665-1748.

Fotografie od 1010221 do 1010247.

III Akta Ziemskie i Grodzkie

Dokumenty w maszynopisie i notatki ręczne - odpisy z AGAD-u, zdjęcia analogowe.

Archiwum Akt Dawnych w Warszawie:

1. Akta Grodzkie Warszawskie

- akta procesów Rudzińskich z XVI i XVII w.

Fotografie od 1010248 do 1010318.

2. Akta Grodzkie Błońskie z lat 1591-1615 (umiejscowione razem z warszawskimi).

Fotografie od 1010319 do 1010333.

3. Akta Płockie – Płockie Ziemskie Wieczyste Relacje z lat 1741–1763.

Akta Płockie Grodzkie Wieczyste z lat 1690–1701 – dokumenty w formie maszynopisu, notatek odręcznych i fotokopii dokumentów agadowskich.

Fotografie od 1010334 do 1010370.

4. Akta Ciechanowskie – Ciechanowskie Księgi Wieczyste – dokumenty z lat 1580–1765 w postaci maszynopisu, notatek odręcznych, zdjęć fotograficznych analogowych.

Akta Ciechanowskie – Akta Grodzkie – maszynopis, fotokopie, notatki ręczne z lat 1721–1752.

Fotografie od 1010371 do 1010425.

5. Akta Grodzkie Łukowskie – maszynopis, notatki ręczne, fotokopie z AGAD-u, zdjęcia analogowe z AGAD-u, dokumenty z lat 1731–1744.

Fotografie od 1010426 do 1010439.

6. Akta Grodzkie Przasnyskie – maszynopis, notatki ręczne, zdjęcia analogowe z AGAD-u, dokumenty z lat 1757–1781.

Fotografie od 1010440 do 1010461.

7. Akta Ziemskie i Grodzkie Kruszwickie – maszynopis, notatki ręczne, zdjęcia analogowe z AGAD-u, dokumenty z lat 1731–1740.

Fotografie od 1010462 do 1010467.

Archiwum Państwowe w Lublinie (zbiory Wojewódzkiego Archiwum Państwowego – WAP):

8. Księga Miejska Lubelska – maszynopis, notatki ręczne, fotokopie z APL-u, zdjęcia analogowe z APL-u, dokumenty z lat 1753–1802.

Fotografie od 1010468 do 1010488.

9. Akta Grodzkie Krasnostawskie – maszynopis, dokumenty z roku 1753.

Fotografie od 1010489 do 1010490.

10. Księgi Grodzkie Chełmskie – notatki ręczne, dokumenty z lat 1754–1782.

Fotografie od 1010491 do 1010492.

Biblioteka Czartoryskich w Krakowie:

11. Akta Grodzkie Piotrkowskie – maszynopis i fotokopie z BC-u, dokumenty z roku 1752.

Fotografie od 1010493 do 1010504.

12. Akta Ziemskie Pilzneńskie – maszynopis, notatki ręczne, mikrofilm i zdjęcia analogowe z BC-u, dokumenty z lat 1778–1784.

Fotografie od 1010505 do 1010514.

Fotografie nieczytelne znajdują się w lepszej wersji w dziale Fotografii poprawione od 1010517 do 1010525.

IV Metryka Litewska

Dokumenty w postaci odręcznych notatek. Wypisy z dokumentów z AGAD-u, obejmujące lata 1601–1794, z sygnaturami od Metryka Litewska IX 66 do Metryka Litewska IX 146.

Fotografie od 1010525 do 1010536.

V Archiwa Kościelne

Dokumenty w postaci maszynopisu, notatek ręcznych i zdjęć analogowych.

1. Archiwa diecezjalne płockie

– Akta Kapituły, Akta Biskupie, dokumenty z lat 1505–1526 w postaci maszynopisu, notatek odręcznych, zdjęć analogowych i kserokopii (*Acta Iudici Eccles. Plocensis*).

Fotografie od 1010538 do 1010563.

2. Archiwum Diecezji w Łowiczu

– dokumenty w postaci maszynopisu dotyczące dekanatów: garwolińskiego, Jeruzal, latowickiego i liwskiego, według spisu z 1782 r.

Fotografia 1010564.

3. Archiwum Katedry w Poznaniu

– dokumenty z lat 1473–1663 w postaci maszynopisu.

Fotografia 1010565.

4. Archiwa Kurii Biskupiej Lubelskiej – dokumenty z lat 1653–1816 w postaci maszynopisu.

Fotografie od 1010566 do 1010588.

5. Archiwum parafialne w Warszawie – kościół św. Krzyża – dokumenty z lat 1667–1827 w postaci odręcznych notatek.

Fotografie od 1010589 do 1010611.

6. Archiwum Parafialne w Mińsku Mazowieckim – dokumenty z lat 1600–1789 w postaci maszynopisu.

Fotografie od 1010612 do 1010613.

7. Archiwum Parafialne w Kołbieli

- dokumenty z lat 1663-1739 w postaci maszynopisu.

Fotografie od 1010614 do 1010615.

8. Archiwum Parafialne w Jeruzalu

- dokumenty z lat 1744-1788 w postaci maszynopisu.

Fotografia 1010616.

9. Archiwum Parafialne w Garwolinie

- dokumenty z lat 1618-1816 w postaci notatek odręcznych.

Fotografie od 1010617 do 1010621.

10. Archiwum Parafialne w Sędziszowie Małopolskim

- dokumenty z lat 1779-1857 w postaci maszynopisu i notatek ręcznych.

Fotografie od 1010622 do 1010632.

11. Archiwa parafialne w Niemojkach, Okrzei i Luszowicach

- dokumenty z lat 1629-1825 w postaci notatek ręcznych.

Fotografie od 1010633 do 1010644.

Fotografie poprawione od 1010645 do 1010653.

VI Korespondencja Rudzińskich**1. Archiwum Główne Akt Dawnych**

- dokumenty rękopiśmienne - odpisy z AGAD-u i te same dokumenty w maszynopisie.

a. Archiwum Zamoyskich - dokumenty w formie odpisów rękopiśmiennych i maszynopisu:

- Kazimierz Rudziński, kasztelan czerski, do Michała Zdzisława Zamoyskiego, wojewody smoleńskiego, 1734 r. (1 list) - Arch. Zam. nr 1710.

- Kazimierz Rudziński, kasztelan czerski, do NN, 1754 r. (1 list) - Arch. Zam. nr 2887.

- Samuel Rudziński, kasztelan czerski, do Gryzeldy z Zamoyskich ks. Wiśnio-wieckiej, 1671 r. (1 list) - Arch. Zam. nr 1015.

Fotografie od 1010655 do 1010660.

b. Archiwum Warszawskie Radziwiłłów

- dokumenty w formie odpisów rękopiśmiennych:

- Jan Rudziński do ks. Janusza Radziwiłła, kasztelana wileńskiego, 1610 r. (1 list) - Arch. Radz., dz. V, nr 13448.

- Antoni Rudziński, prowincjał reformatów wielkopolskich, do Michała

ks. Radziwiłła, hetmana w.lit., wojewody litewskiego, 1729 r. (2 listy) - Arch. Radz., dz. V, nr 13441 i 13441 b.d.

- Stanisław Rudziński do ks. Radziwiłła, 1695 r. (1 list) - Arch. Radz., dz. V, t. 313, nr 13451.

- Kazimierz Rudziński, podczaszy czerski, do Jakuba Sobieskiego, królewicza, 1719 r. (1 list) - Arch. Radz., dz. V, t. 313, nr 13450.

- Kazimierz Rudziński, kasztelan czerski, wojewoda mazowiecki, do Michała ks. Radziwiłła, hetmana w.lit., wojewody wileńskiego, 1739-1758 (54 listy) - Arch. Radz., dz. V, nr 13442.

- Michał Rudziński, starosta chęciński, wojewoda mazowiecki, do Michała ks. Radziwiłła, hetmana w.lit., wojewody wileńskiego, 1753-1760 (7 listów) - Arch. Radz., dz. V, t. 313, nr 13443.

- Antonina Rudzińska, kasztelanowa czerska, do Anny z ks. Sanguszków ks. Radziwiłłowej, kanclerzyny w.lit., 1731-1744 (26 listów) - Arch. Radz., dz. V, nr 1345.

- Elżbieta z Potockich Rudzińska, wojewodzina mazowiecka, do Karola ks. Radziwiłła, wojewody wileńskiego, 1764 r. (1 list) - Arch. Radz., dz. V, t. 313, nr 13446.

- Kopia-riusz listów Michała i Karola ks. Radziwiłłów do Kazimierza i Michała Rudzińskich, 1743-1763 (35 listów) - Arch. Radz., dz. IV, t. 12, nry 1, 2, 3, t. 13, nry 1, 3.

Dokumenty zawarte w spisie treści jako pojedyncze, dołączone do innych listów:

- Antonina z Nowosielskich Rudzińska, kasztelanowa czerska, do Michała ks. Radziwiłła, hetmana w.lit., wojewody wileńskiego, 1742-1744 (4 listy), w: Antonina Rudzińska, kasztelanowa czerska, do Anny z ks. Sanguszków ks. Radziwiłłowej, kanclerzyny w.lit., 1731-1744 (26 listów) - Arch. Radz., dz. V, nr 1345

- Antonina Rudzińska, kasztelanowa czerska, do NN, 1739 r. (1 list), w: Antonina Rudzińska, kasztelanowa czerska, do Anny z ks. Sanguszków

1. Kopia listu Kazimierza Rudzińskiego do króla Stanisława Leszczyńskiego, 1734 r., Biblioteka Czartoryskich (s. 37-38) / Copy of the letter from Kazimierz Rudziński to the king Stanisław Leszczyński, 1734, The Czartoryski Library (pp. 37-38)

ks. Radziwiłłowej, kanclerzyny w.lit., 1731–1744 (26 listów) – Arch. Radz., dz. V, nr 1345.

Fotografie od 1010661 do 1010811.

c. Archiwum Roskie – dokumenty w formie odpisów rękopiśmiennych:

– Kazimierz Rudziński, kasztelan czerski, wojewoda mazowiecki, do Jana Klemensa Branickiego, hetmana w.kor., kasztelana krakowskiego 1749–1759 (28 listów).

– Michał Rudziński, kasztelan czerski, wojewoda mazowiecki, do Jana Klemensa Branickiego, hetmana w.kor., kasztelana krakowskiego, 1749–1759 (8 listów).

– List napisany przez nieznanego autora z rodziny Rudzińskich Z. Rudzińskiego z 1753 r.

– Teresa z Tarłów Rudzińska, cześnikowa kor., do Jana Klemensa Branickiego, hetmana w.kor., kasztelana krakowskiego, 1766 r. (1 list).

– Kazimierz Rudziński, wojewoda mazowiecki, do Szymona Łabędzkiego, starosty rohatyńskiego, 1752 r. (1 list).

– Antoni Rudziński, starosta śmidyński, do Pelagii z Potockich Potockiej, kasztelanowej lwowskiej, 1751 r. (1 list).

– Marianna z Rudzińskich Przebendowska do Pelagii z Potockich Potockiej, kasztelanowej lwowskiej, 1787 r. (2 listy).

– Barbara z Rudzińskich hr. Moszyńska do Pelagii z Potockich Potockiej, kasztelanowej lwowskiej, 1770 r. (1 list).

Fotografie od 1010812 do 1010865.

d. Zbiór Anny Branickiej:

– List Kazimierza Rudzińskiego do Józefa Potockiego, hetmana w.kor., 1738 r.

– Kazimierz Rudziński do Jana Klemensa Branickiego, 1752 r.

Fotografie od 1010866 do 1010878.

e. Archiwum rodzinne Poniatowskich – dokumenty w formie odpisów rękopiśmiennych:

– Kazimierz Rudziński, kasztelan czerski, do NN, 1747 r. (1 list).

– Antonina Rudzińska, kasztelanowa czerska, do NN, 1746 r. (1 list).

– Listy różnych osób do Stanisława Poniatowskiego, kasztelana krakowskiego. Fotografie od 1010901 do 1010923.

f. Archiwum Lubomirskich z Małej Wsi – dokumenty w formie odpisów rękopiśmiennych:

– Michał Rudziński, wojewoda mazowiecki, do Bazylego Walickiego, wojewody rawskiego, 1763 r. (1 list).

– Teresa z Kickich 1. v. Michałowa Nieborska 2. v. Kazimierzowa Rudzińska do Bazylego Walickiego, wojewody rawskiego, 1757–1763 (17 listów).

– Teresa z Kickich 1. v. Michałowa Nieborska 2. v. Kazimierzowa Rudzińska do córki Róży z Nieborskich Bazylowej Walickiej, 1762 r. (2 listy).

– Michał Rudziński, wojewoda mazowiecki, do Antoniego Nieborskiego, starosty ciechanowskiego, 1761–1763 (2 listy).

Fotografie od 1010924 do 1010987.

g. Zbiór Ignacego Przyjemskiego

– dokumenty w formie maszynopisu i odpisów rękopiśmiennych:

– O sejmikach 1712–1733 – Rudziński posłem w 1730 r.

– Bezkrólewie po śmierci króla Augusta, 1733–1735.

– Powtórna elekcja Stanisława Leszczyńskiego, 1734–1736.

– Dyaryusz sejmu konwokacyjnego 27.04.1733 r.

– Pogrzeb wojewodziny sandomierskiej, 1746 r.

– Samuel Michał z Mińska Rudziński.

– Kazimierz Rudziński, kasztelan czerski, do Ignacego Przyjemskiego, starosty łomżyńskiego, 1733–1738 (3 listy).

– Ignacy Przyjemski, starosta łomżyński, do Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, 1733 r. (1 list).

– Kazimierz Rudziński, wojewoda mazowiecki, do ziemi łomżyńskiej, 1752 r. (1 list).

Fotografie od 1010988 do 1010996.

h. Zbiór Aleksandra Czołowskiego

– dokument w postaci rękopiśmiennego odpisu:

– Antoni Rudziński, starosta śmidyński, do Józefa Ossolińskiego, wojewody wołyńskiego (1 list).

Fotografie od 1010997 do 1010999.

2. Kopia listu króla Stanisława Leszczyńskiego do Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, 1734 r., Biblioteka Czartoryskich (str. 40-43) / Copy of the letter from the king Stanisław Leszczyński to Kazimierz Rudziński, Czersk Castellan, 1734, The Czartoryski Library (pp. 40-43)

2. Biblioteka Czartoryskich w Krakowie

a. Korespondencja do:

Adama Sieniawskiego, hetmana w.kor., Augusta Czartoryskiego, wojewody ruskiego, Marii Zofii z Sieniawskich ks. Czartoryskiej 1. v. Donhoffowej i innych od:

- Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, 1717-1744 (43 listy).
- Franciszka Rudzińskiego, cześnika kor., 1733-1734 (4 listy).
- Antoniny z Nowosielskich Rudzińskiej, kasztelanowej czerskiej, 1729-1744 (12 listów).
- Teresy z Tarłów Rudzińskiej, cześnikowej kor., 1742 r. (1 list).

Fotografie od 1010998 do 1011110.

b. Korespondencja do Jerzego Mniszcha, marszałka nadw. kor., kasztelana krakowskiego, od:

- Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, 1724 r. (1 list).
- Michała Rudzińskiego, wojewody mazowieckiego, 1761-1763 (7 listów).
- Kazimierza Wykowskiego, kasztelana wyszogrodzkiego, 1762-1763 (3 listy).

Dokumenty w postaci odpisów ręcznych i kserokopii ze skanów listów oryginalnych.

Fotografie od 1011111 do 1011154.

c. Korespondencja Jana Tarły, wojewody sandomierskiego, i jego żony Elżbiety z Branickich od Teresy z Tarłów Rudzińskiej, cześnikowej kor., 1742-1745 (8 listów).

Wyjątki z listów Jana Tarły do żony Elżbiety z Branickich Tarłowej.

Fotografie od 1011159 do 1011185.

d. Antoni Rudziński, starosta śmiędzyński, do NN, 1782 r. (1 list).

Kazimierz Rudziński, starosta korynwicki, do NN, 1782 r. (1 list).

Dokumenty w postaci kserokopii ze skanów archiwalnych i zdjęć analogowych archiwaliów oraz odpisy ręczne.

Fotografie od 1011186 do 1011196.

3. Biblioteka Ossolineum – Wrocław

- dokumenty w postaci odpisów ręcznych i kserokopii oraz maszynopisu:

a. Korespondencja do Jerzego Mniszcha, marszałka nadw. kor., od:

- Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, 1719-1733 (11 listów).
- Franciszka Rudzińskiego, cześnika kor., 1732 r. (1 list).

Fotografie od 1011197 do 1011238.

b. Korespondencja do Jana Tarły, wojewody sandomierskiego, od Franciszka Rudzińskiego, cześnika kor., 1740 r. (2 listy).

Fotografie od 1011239 do 1011247.

c. Korespondencja do Adama Małachowskiego, krajczego kor., od:

- Kazimierza Rudzińskiego, wojewody mazowieckiego, 1736-1756 (5 listów).
- Franciszka Rudzińskiego, cześnika kor., 1730-1741 (4 listy).

- Michała Rudzińskiego, wojewody mazowieckiego, 1759-1761 (6 listów).

Fotografie od 1011248 do 1011267.

d. Korespondencja do Janusza ks. Sanguszki, marszałka nadw. kor., od Kazimierza Rudzińskiego, wojewody mazowieckiego, 1754 r. (2 listy).

- Respons na deliberatoria Króla przez Kazimierza Rudzińskiego, wojewodę mazowieckiego, 1754 r.

Fotografie od 1011301 do 1011313.

4. Archiwum Państwowe w Krakowie:

Korespondencja do Pawła ks. Sanguszki, marszałka w.lit., od Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, 1724-1725 (4 listy).

Fotografie od 1011322 do 1011330.

5. Biblioteka Narodowa w Warszawie:

a. Korespondencja do Józefa Andrzeja Załuskiego, biskupa kijowskiego, referendarza kor., od:

- Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, 1732-1745 (2 listy),
- Michała Rudzińskiego, wojewody mazowieckiego (1 list),
- Antoniny Rudzińskiej, kasztelanowej czerskiej, 1739 r. (2 listy).

b. List do Bazylego Walickiego, chorążego rawskiego, od Kazimierza Rudzińskiego, wojewody mazowieckiego, 1754 r. (1 list).

Dokumenty w postaci odpisów ręcznych i kserokopii.

Fotografie od 1011331 do 1011345.

6. Archiwum Państwowe w Rzeszowie:

List do Jerzego Ignacego ks. Lubomirskiego, chorążego w.kor., od Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, 1737 r. (1 list).

Fotografie od 1011346 do 1011349.

7. Różne archiwalia i biblioteki

- dokumenty w postaci kserokopii i ręcznych odpisów:

Korespondencja Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, i jego żony Antoniny z okresu wojny o sukcesję po śmierci Augusta II.

- Król Stanisław Leszczyński do Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, 1734 r. (1 list) - Biblioteka Czarotoryskich.

- Kazimierz Rudziński do króla Stanisława Leszczyńskiego, 1734 r. (1 list) - Biblioteka Czarotoryskich.

- Kazimierz Rudziński do żony Jana Tarty, wojewody sandomierskiego, 1734 r. (1 list) - Biblioteka Czarotoryskich.

- Kazimierz Rudziński do kasztelana liwskiego z obozu pod Ostrołęką, 1734 r. (1 list) - Biblioteka PAN w Krakowie.

- Kazimierz Rudziński do NN z obozu pod Latowiczem, 1734 r. (1 list).

- Kazimierz Rudziński do Ignacego Przyjemskiego, chorążego łomżyńskiego, 1733 r. (1 list) - AGAD.

- Relacja ustna Kazimierza Rudzińskiego od przejeżdżającego przez Łowicz z Gdańska wojewody lubelskiego, 1734 r. (1 list) - AGAD.

- Kazimierz Rudziński do Franciszka Ossolińskiego, podskarbiego w.kor., 1735 r. (3 listy) - Biblioteka Czarotoryskich.

- Kazimierz Rudziński do żony Antoniny, 1735 r. (1 list) - Biblioteka Czarotoryskich.

- Antonina Rudzińska do Franciszka Ossolińskiego, podskarbiego w.kor., 1735 r. (3 listy) - Biblioteka Czarotoryskich.

Fotografie od 1011351 do 1011399.

8. Biblioteka Jagiellońska w Krakowie:

- Listy carycy Katarzyny II do Michała Rudzińskiego, wojewody mazowieckiego 1763 r. (1 list).

Fotografie od 1011400 do 1011406.

9. Ministere des Affaires Etrangères Archives – Paris:

- Kazimierz Rudziński do ministra M. Le Conteste de Saint, 1752 r. (2 listy).

- Listy ministra M. Le Conteste i posła francuskiego Duperrona de Castera do Franciszka Ossolińskiego, podskarbiego w.kor.

Fotografie od 1011407 do 1011419.

10. Staatsarchiv – Dresden:

Korespondencja ministra Henryka hr. Bruhla; dokumenty w postaci fotografii analogowych i odpisów ręcznych:

- Kazimierz Rudziński, kasztelan czerski, wojewoda mazowiecki, do ministra Bruhla, 1723-1753 (7 listów).

- Antonina Rudzińska do ministra Bruhla, 1739-1743 (7 listów).

- Minister Bruhl do Kazimierza Rudzińskiego, 1723-1753 (8 listów).

- Tłumaczenie listu jezuita Biegańskiego, spowiednika królowej Francji, do wojewody mazowieckiego, a następnie do starosty checińskiego.

Fotografie od 1011420 do 1011490.

VII Archiwa i biblioteki – Varia –

dokumenty w postaci notatek ręcznych, maszynopisów, kserokopii, zdjęć analogowych i mikrofilmów.

1. Biblioteka Polskiej Akademii Nauk w Krakowie:

Teki Adolfa Pawińskiego, akta sejmikowe ziemi czerskiej, warszawskiej, Księstwa Mazowieckiego i innych.

Fotografie od 1011492 do 1011544.

2. Archiwum Państwowe, Oddz. w Otwocku:

Księgi hipoteczne: Mińsk, Siennica, Kałuszyn, Rudno, Rudzienko, Garwolin, Głusków.

Akta notarialne: Truszczyński, Sobieski.

Fotografie od 1011545 do 1011584.

3. Biblioteka Czarotoryskich w Krakowie, Biblioteka Narodowa w Warszawie:

Zbiór akt sądowych i majątkowych dotyczących Rudzińskich, Sapiehów, Szembeków, Trzczańskich, XVIII–XIX w.

Fotografie od 1011585 do 1011720.

4. AGAD, Ossolineum, Archiwum Gdańskie:

Sprawy majątkowe dotyczące Kazimierza Rudzińskiego i żony Teresy z Kickich, Teresy z Tarłów Rudzińskiej, Przebendowskich, Tarłów.

Fotografie od 1011721 do 1011802.

5. Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Ossolineum, Biblioteka Narodowa:

Mowy, Votum na Sejmy i Senatus Consilium Kazimierza Rudzińskiego, kasztelana czerskiego, wojewody mazowieckiego.

Fotografie od 1011803 do 1011837.

6. Biblioteka Narodowa, Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Ossolineum, Biblioteka PAN w Krakowie:

– Mowy sejmowe Franciszka Rudzińskiego, cześnika kor., marszałka Sejmu – 1738 r.

– Dyariusz Sejmu – 1738 r.

– Manifest z Sarnowa – 1736 r.

– H. Schmitt, *Dzieje Polski*.

Fotografie od 1011838 do 1011948.

7. Biblioteka Czartoryskich, Biblioteka PAN w Krakowie, Biblioteka Raczyńskich w Poznaniu:

Mowy na Senatus Consilium Michała Rudzińskiego, wojewody mazowieckiego.

Fotografie od 1011949 do 1011986.

8. Biblioteka PAN w Krakowie, Biblioteka Jagiellońska:

Wojna sukcesyjna po śmierci Augusta II. Załączono:

– Mowy na Senatus Consilium Michała Rudzińskiego.

– Konfederacja ziemi czerskiej, 1734 r.

– S. Truchim, *Konfederacja dzikowska*.

– J. Szujski, *Dzieje Polski*.

– Rkps z Bibl. Jagiellońskiej, 35 str.:

Dzieje niektóre wojskowe od powtórnej fatalnej elekcji króla J. Mości Stanisława in anno 1733...

Fotografie od 1011987 do 1012092.

9. AGAD – Archiwum Warszawskie Radziwiłłów:

– Dyariusz Karola ks. Radziwiłła, kancлера w.lit.

– Dyariusz Michała ks. Radziwiłła, hetmana w.lit., wojewody litewskiego.

Fotografie od 1012093 do 1012097.

10. Archiwum Państwowe w Lublinie:

– Intercyza ślubna Franciszka Rudzińskiego, starosty kruszwickiego, z Teresą Tarło, kasztelanką lubelską, 1732 r.

– Notatki o Kluczewsku – majątku Tarłów.

Fotografie od 1012098 do 1012116.

11. AGAD, Archiwum Państwowe w Lublinie:

Intercyza ślubna Michała Rudzińskiego, starosty chełmińskiego, z Elżbietą Potocką, kasztelanką słońską, 1753 r.

Załączono: Mowa przed ślubem w Krasnymstawie, 1753 r.; S. Kossakowski, *Monografie historyczno-genealogiczne* (Potoccy); T. ks. Jabłonowska, *Skarbiec szlachectwa* (Potoccy).

Fotografie od 1012117 do 1012154.

12. AGAD, Biblioteka Czartoryskich, Archiwum w Lublinie:

– Sukcesja Mińska.

– Listy Piotra Borzęckiego do Szczęsnego Potockiego oraz Piotra i Pelagii Potockich.

– Wypisy z Archiwum Roskiego i innych.

Załączono: „Gazeta Warszawska” – wezwanie wierzycieli Borzęckiego. Skarga mieszczan z Mińska Mazowieckiego.

Fotografie od 1012155 do 1012250.

13. Archiwum w Krakowie, Biblioteka Narodowa, AGAD:

– Barbara z Rudzińskich hr. Moszyńska, wojewodzianka mazowiecka, rozpad małżeństwa z Fryderykiem hr. Moszyńskim, marszałkiem w.kor.

– Sprawa Sędziszowa Młp. Inwentarz majątku po śmierci Barbary hr. Moszyńskiej.

Załączono: J. Falkowski, *Piotr Moszyński*.

Fotografie od 1012251 do 1012331.

14. Archiwum w Lublinie:

– Małżeństwo Kazimierza Rudzińskiego z Apolonią hr. Ossolińską, podkomorzanką mielnicką.

Załączono: B. Komierowski, *Wspomnienie księdza Jana*.

Fotografie od 1012332 do 1012357.

15. Archiwum w Lublinie:

– Spór Elżbiety Rudzińskiej z Bratem Antonim Rudzińskim, starostą śmidyńskim.

– Akta sądu szlacheckiego w Lublinie.

– Plenipotentja Elżbiety Rudzińskiej adwokatowi Obnińskiemu i *Species facti* tej sprawy.

Fotografie do 1012358 do 1012397.

16. Ossolineum, Archiwum Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu:

– Marianna z Rudzińskich Dobrzyńska (córka Antoniego i Eleonory Rudzińskiej) i jej mąż Faustyn Dobrzyński u Turnów w Obiezierzu, w Poznańskim. Pamiętnik Adama Turny z lat 1775–1851.

– List Joanny z ks. Sułkowskich ks. Sapieżyny do hr. De Vermona, m.in. o Eleonorze z Szembeków Rudzińskiej i jej córce Dobrzyńskiej.

Fotografie od 1012398 do 1012438.

17. Archiwa Publiczne Potockich, AGAD:

Wypisy.

Fotografie od 1012439 do 1012449.

18. Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy:

Wypisy.

Załączono: G.J. Zielińscy, *Wiadomości historyczne o rodzinie Zielińskich* – potwierdzenie przez Kazimierza Rudzińskiego kontraktu ślubnego Marii Anny Zielińskiej z Józefem Puławskim.

Fotografie od 1012450 do 1012456.

19. Biblioteka Narodowa w Warszawie:

Wypisy z mikrofilmów różnych archiwów i bibliotek.

Fotografie od 1012457 do 1012477.

20. Państwowe Archiwum w Kielcach:

Wypisy z archiwów: Myszkowskich, Małachowskich, Stadnickich, Szembeków.

Fotografie od 1012478 do 1012485.

21. Biblioteka Jagiellońska w Krakowie, inne wypisy:

Fotografie od 1012487 do 1012494.

22. Archiwum Uniwersytetu Wrocławskiego:

Wypisy.

Fotografie od 1012495 do 1012503.

23. Kartoteka prof. Zofii Zielińskiej:

Wypisy.

Fotografie od 1012504 do 1012524.

VIII Odręczne zapiski i notatki oraz kopie prac drukowanych w okresie kwerendy – dokumenty w postaci odręcznych notatek, maszynopisów i fotografii analogowych, ksero i fragmentów z gazet.

1. XV–XVII w. Rody Prusów: Gościńscy, Mińscy, Rudzińscy i inne.

Fotografie od 1012525 do 1012665.

2. Samuel Rudziński, kasztelan czerski, 1686 r.

Fotografie od 1012666 do 1012679.

3. Kazimierz Rudziński, kasztelan czerski, wojewoda mazowiecki, 1675–1759.

Fotografie od 1012680 do 1012882.

4. Franciszek Rudziński, starosta kruszwicki, cześniak kor., 1742 r.

Fotografie od 1012883 do 1012885.

5. Michał Rudziński, starosta checiński, wojewoda mazowiecki, 1730–1764.

Fotografie od 1012886 do 1012921.

6. Antoni Rudziński, starosta śmidyński, 1754–1821,

Kazimierz Rudziński, starosta korytnicki, 1758–1820,

oraz ich żony i rodziny.

Fotografie od 1012922 do 1012975.

7. Rudzińscy – inne gałęzie rodziny.

Fotografie od 1012976 do 1012995.

8. Rodziny spokrewnione i spowinowacone.

Fotografie od 1012996 do 1013036.

9. Wypisy z prac heraldycznych, genealogicznych, wykazów, dyariuszy i „Miesięcznika Heraldycznego”.

Fotografie od 1013037 do 1013217.

10. Różne informacje.

Fotografie od 1013218 do 1013339.

IX Prasa – XVIII i XIX w.

Dokumenty w postaci maszynopisu i notatek ręcznych.

- „Kurier Polski” – wypisy z lat 1730–1760.
  - „Gazeta Warszawska” – wypisy z lat 1776–1812, 1826.
  - „Gazeta Korespondenta Warszawskiego i Zagranicznego” – wypisy z lat 1798–1821.
  - „Kurier Warszawski” i „Wiadomości Uprzywilejowane Warszawskie” – wypisy z lat 1761–1772.
  - Wypisy z innych gazet drukowanych i gazet pisanych.
- Fotografie od 1013340 do 1013439.

X Opisy i historie miast, wsi i dworów, pałaców, kamienic, kościołów. Fundacje:

- Rezydencje wiejskie: Pogorzel, Rudno, Rudzienko, Kałuszyn, Proszew, Głusków, Osmolice, Kluszczewsko, Koniuchy.
- Rezydencje miejskie: Warszawa – pałac, Lublin – pałac na Korcach, Mińsk Mazowiecki, Sędziszów Małopolski, Opole.

- Kamienice miejskie: Warszawa – ul. Mazowiecka, ul. Chmielna i in.

- Fundacje: kościół i klasztor w Sienicy, kościół w Jeruzalu, kościół w Niechłoninie, kościół w Wojciechowicach.

- Wycinki z gazet o rezydencjach.

Opracowania załączone: W. Rudziński, *Umowa z Antonim Solarim*; M. Benko, *Dawny kościół parafialny w Sienicy*; P. Staniak, *Z dziejów parafii i kościoła w Sienicy*; K. Biernacki, *Historia pewnej posesyi emphytutyicznej w Warszawie*; ks. Jan Wiśniewski, *Dekanat opatowski*.

Fotografie od 1013440 do 1013612.

XI Korespondencja Władysława Rudzińskiego w okresie kwerendy:

Dokumenty w postaci listów w maszynopisie i listów odręcznych.

- Archiwa państwowe.
- Archiwa kościelne.
- Osoby prywatne.
- Różne.

Fotografie od 1013613 do 1013731.

Tomasz Mleczek

THE RUDZIŃSKI FAMILY ELECTRONIC ARCHIVES

SUMMARY

Information about the Rudziński Family of Prus III Coat of Arms from Czersk Land appears for the first time in written sources in 1411. It was a family of Prussian origins. Settlers from Prussia have been living in Czersk Land from the 13th century. Amongst Prussian families settled in Masovia was a family of Gościańczyk, owners of Gościańczyce near Grójec, as well as Mińsk Mazowiecki, Rudno, Rudzienko, Zamienie and other

estates. In 1471 Gościańskis' lands were divided. Aleksy, Standard-Bearer of Zakroczym, got Rudno and started the Rudziński family¹. This noble family reached very high ranks in Masovia and, as a result, became quite rich.

The Genealogy and Heraldry Cabinet at the Royal Castle in Warsaw owns the fond known as the Rudziński Archives. Here the archives underwent a complex, substantial research. They were also

¹ Above-mentioned Aleksy, Standard-Bearer of Zakroczym was granted Rudno Maior and Minor, Bełcząca; AGAD Warszawa Metryka Mazowiecka Mk k. 153–153v.

subject to the first digitization in the history of the Cabinet.

The Rudziński Archives were passed over to the Cabinet by Mr Władysław Rudziński. He amassed a huge amount of information about the Rudziński Family from Czersk Land of Prus III Coats of Arms based on manuscripts and printed material from the period between the 15th and 19th centuries.

To reconstruct the family history in detail it was necessary to use many fonds spread across Poland belonging to many different state and church archives (all archives and used fonds are described in detail in the index attached to the report).

The Genealogy and Heraldry Cabinet decided to make it easier to use its collection and performed first, simplified digitization of the Rudziński Archives. From June 2010 the fond became available as an electronic book, compiled and researched by Tomasz Mleczek, guardian of the Cabinet's collection. Archival material was preserved in the form of digital photographs, which allows it to be viewed on any computer, even with basic software.

The electronic book is divided into eleven chapters according to the content of the documents and their sources.

There is also an index, which includes the numbers of photographs in every chapter. Thanks to this set-up, the reader does not need to go meticulously through the whole fond and instead can use freely its fragments, not wasting time on a search.

The Rudziński Archives consist of documents in Polish, Latin, German and Russian, in the form of printed material, manuscripts, photocopies, handwritten notes, analogue photographs, plain and microform films and paper cuttings. It contains information from sources dating back to the period between the 15th and 19th centuries. Variety of material meant it was not easy to use the archive in its original form. Indecipherable handwriting and the bad state of some of the documents made it even more difficult.

Thanks to its digitization, the Rudziński Archives have become a fond unaffected by typical problems relating to maintaining access, storing and preserving documents on paper and parchment. The index, published in the report, which is a list of contents of the fond, can be used both for searching through original documents and documents in their electronic form.